

SENARAI KANDUNGAN

BAB 1 PENGENALAN

- ▶ Latar Belakang DPF Desa Negara 1-01
- ▶ Kronologi DPF Desa Negara 1-03

BAB 2 SENARIO PERANCANGAN DESA DI MALAYSIA

- ▶ Perancangan Desa di Malaysia 2-01
- ▶ Rumusan Dasar-dasar Utama Berkaitan Pembangunan Desa 2-03
- ▶ Peruntukan RMKe-11 Mengenai Pembangunan Desa 2-05

BAB 3 KERANGKA STRATEGIK DPF DESA NEGARA

- ▶ Keperluan Penyediaan DPF Desa Negara 3-01
- ▶ Definisi Desa, Pekan, PPD dan Kampung 3-02
- ▶ Kategori Kampung di Malaysia 3-03
- ▶ Sistem Grid Desa 3-05
- ▶ Sistem Ciri-Ciri Desa Malaysia / *Characteristics of Rural Malaysia System (CHARMs)* 3-07

BAB 4 HALA TUJU PEMBANGUNAN DESA

- ▶ Visi dan Matlamat 4-01
- ▶ Tema 4-03
- ▶ Teras 4-04

BAB 5 TERAS 1 : PENGURUSAN MAMPAN ALAM SEKITAR (AD)

- ▶ Pernyataan Dasar AD 1 : Penjagaan KSAS dan Sumber Biodiversiti Desa 5-05
- ▶ Pernyataan Dasar AD 2 : Pemerkasaan Peranan Komuniti Dalam Penjagaan Alam Sekitar Desa 5-17
- ▶ Pernyataan Dasar AD 3 : Pemantauan Kualiti Alam Sekitar Desa 5-31
- ▶ Pernyataan Dasar AD 4 : Pengurusan Risiko Bencana Yang Efektif 5-37

BAB 6 TERAS 2 : PENGUKUHAN HUBUNGAN SIMBIOTIK BANDAR – DESA (SD)

- ▶ Pernyataan Dasar SD 1 : Merekayasa Pekan Sebagai Pemangkin Pembangunan Desa 6-03
- ▶ Pernyataan Dasar SD 2 : Pengukuhan 'Urban – Rural Link' 6-17

BAB 7 TERAS 3 : PENGUKUHAN DAYA HUNI DESA (DD)

- ▶ Pernyataan Dasar DD 1 : Pemeliharaan Karektor Spatial Desa 7-03
- ▶ Pernyataan Dasar DD 2 : Pemeliharaan dan Pemuliharaan Warisan Desa 7-25
- ▶ Pernyataan Dasar DD 3 : Peningkatan Infrastruktur Yang Efisien 7-39
- ▶ Pernyataan Dasar DD 4 : Penyediaan Kemudahan Awam 7-61
- ▶ Pernyataan Dasar DD 5 : Pengukuhan dan Peningkatan Penyertaan Sosial 7-67

BAB 8 TERAS 4 : MEMPERKASA EKONOMI DESA (ED)

- ▶ Pernyataan Dasar ED 1 : Menstruktur Semula Ekonomi Desa 8-03
- ▶ Pernyataan Dasar ED 2 : Meningkatkan Produktiviti Ekonomi Desa 8-11
- ▶ Pernyataan Dasar ED 3 : Pengukuhan Rantaian Nilai (*Value-Chain*) Ekonomi Desa 8-35

BAB 9 TERAS 5 : PENGURUSAN DESA BERDAYA LAKSANA (PD)

- ▶ Pernyataan Dasar PD 1 : Pengukuhan Sistem Tadbir Urus Desa 9-03
- ▶ Pernyataan Dasar PD 2 : Memperkasa Keupayaan Komuniti Dalam Pembangunan Desa 9-07
- ▶ Pernyataan Dasar PD 3 : Pelaksanaan Sistem Ciri-ciri Desa Malaysia (CHARMs) Dalam Tadbir Urus Desa 9-15

BAB 10 SISTEM CIRI-CIRI DESA MALAYSIA (CHARMs)

- ▶ Pengenalan 10-01
- ▶ Penentuan Tahap Kemampanan Kampung 10-01
- ▶ Analisis Menyokong Membuat Keputusan Agihan Sumber 10-09
- ▶ Analisis Pencapaian DPF Desa Negara 10-10
- ▶ Pembangunan Aplikasi CHARMs 10-13
- ▶ Modul Penyelenggaraan 10-22

BAB 11 PELAKSANAAN DAN PEMANTAUAN

- ▶ Pengenalan 11-01
- ▶ Pelaksanaan Dan Penilaian DPF Desa Negara Dalam Konteks CHARMS 11-02
- ▶ Proses Pelaksanaan Projek DPF Desa Negara 11-03
- ▶ Pengukuran Pencapaian DPF Desa Negara 11-05
- ▶ Model Projek *Flagship* – Pekan *Continuum* 11-35
- ▶ Piawaian Prosedur Operasi (SOP) Proses Pelaksanaan Dan Pemantauan Projek 11-36

BAB 12 RUMUSAN

- ▶ Rumusan 12-01

SENARAI JADUAL

Jadual 3.1	Kriteria Tipologi Bagi Sistem Grid Desa	3-05
Jadual 5.1	Bilangan Tapak Tukun Tiruan Mengikut Negeri	5-13
Jadual 5.2	Senarai Kampung Yang Kini Terlibat Dengan Program Pengurusan Sumber Perhutanan Berasaskan Komuniti	5-20
Jadual 5.3	Senarai Kampung Yang Kini Terlibat Dengan Program Pengurusan Sumber Perikanan Berasaskan Komuniti	5-22
Jadual 5.4	Bilangan Peta <i>Hazard</i> Banjir	5-39
Jadual 6.1	Perincian Komponen Pembangunan Pekan Mengikut Kategori	6-07
Jadual 7.1	Senarai Nama WAKOH Yang Didaftarkan Sehingga Tahun 2015	7-37
Jadual 8.1	Cadangan Senarai Semak Projek Kluster Pertanian, Perikanan, Penternakan	8-15
Jadual 8.2	Cadangan Senarai Semak Projek Kluster Pelancongan Eko, Agro, Warisan dan Inap Desa	8-24
Jadual 8.3	Cadangan Senarai Semak Untuk Menjayakan Aktiviti Perdagangan Dan Peruncitan Desa	8-28
Jadual 8.4	Pihak Yang Terlibat Dalam Pembangunan Usahawan Desa	8-30
Jadual 11.1	Sasaran Pencapaian Bagi Pengukuran Pelaksanaan Teras 1	11-05
Jadual 11.2	Sasaran Pencapaian Bagi Pengukuran Pelaksanaan Teras 2	11-11
Jadual 11.3	Sasaran Pencapaian Bagi Pengukuran Pelaksanaan Teras 3	11-13
Jadual 11.4	Sasaran Pencapaian Bagi Pengukuran Pelaksanaan Teras 4	11-26
Jadual 11.5	Sasaran Pencapaian Bagi Pengukuran Pelaksanaan Teras 5	11-31

SENARAI RAJAH

Rajah 1.1	Jumlah Kampung dan JKKK Mengikut Negeri	1-02
Rajah 2.1	Evolusi Dasar Pembangunan di Malaysia	2-02
Rajah 3.1	Taburan Kampung Mengikut Tipologi Sistem Grid Desa	3-06
Rajah 3.2	Ilustrasi Huraian Enam Tipologi Sistem Grid Desa	3-07
Rajah 5.1	Taburan Kampung Berpotensi Terlibat Dengan Program Pengurusan Sumber Perhutanan Berasaskan Komuniti	5-21
Rajah 5.2	Taburan Kampung Yang Berpotensi Terlibat Dengan Program Pengurusan Sumber Perikanan Berasaskan Komuniti	5-24
Rajah 5.3	Taburan Kampung Berpotensi Mempraktikkan Amalan Hijau	5-29
Rajah 5.4	Taburan Kampung Dalam Kawasan Berisiko Bencana Alam	5-42
Rajah 6.1	Konsep Pembangunan Pekan	6-05
Rajah 6.2	Cadangan Kategori Pekan	6-09
Rajah 6.3	Taburan Pekan Mengikut Kategori	6-11
Rajah 6.4	Taburan Pekan Berpotensi Untuk Cadangan Pengukuhan Pekan	6-12
Rajah 6.5	Taburan Pusat Pertumbuhan Desa (PPD) Untuk Cadangan Naik Taraf	6-16
Rajah 6.6	Ilustrasi Hubungan Pekan – Bandar Melalui Jalan dan Pengangkutan Awam	6-19
Rajah 6.7	Taburan Pekan dan Kampung Yang Memerlukan Perkhidmatan Bas Henti-Henti	6-22
Rajah 6.8	Taburan Kampung Yang Memerlukan Cadangan Naik Taraf Jalan Masuk Berturap	6-28
Rajah 6.9	Taburan Kampung Yang Memerlukan Cadangan Naik Taraf Jalan Dalam Berturap	6-29
Rajah 7.1	Pemetaan Aset (<i>Asset Mapping</i>) Kampung	7-08
Rajah 7.2	Taburan Kampung Mengikut Kategori	7-09
Rajah 7.3	Taburan Kampung Berpotensi Mengalami Rebakan Bandar	7-13
Rajah 7.4	Zon Penampakan Desa	7-15
Rajah 7.5	Proses Am Kebangkitan Semula Desa (<i>Rural Rebound</i>)	7-19

SENARAI RAJAH

Rajah 7.6	Kawasan Berpotensi Proses Kebangkitan Semula Desa (<i>Rural Rebound</i>)	7-20
Rajah 7.7	Proses Menguruskan Rumah Usang	7-23
Rajah 7.8	Taburan Reka Bentuk Rumah Tradisional Mengikut Negeri	7-30
Rajah 7.9	Taburan Kampung Berpotensi Menggunakan Air Tanah	7-45
Rajah 7.10	Taburan Kampung Yang Mempunyai Rumah-rumah Yang Memerlukan Bekalan Air Bersih Secara 24 Jam	7-46
Rajah 7.11	Taburan Kampung Yang Mempunyai Rumah-rumah Yang Memerlukan Bekalan Elektrik Secara 24 Jam	7-48
Rajah 7.12	Taburan Kampung Yang Perlu Menerima Kemudahan Internet	7-52
Rajah 7.13	Taburan Kampung Berpotensi Menerima Perkhidmatan Kutipan Sisa Pepejal	7-56
Rajah 7.14	Taburan Kampung Berpotensi Menerima Kemudahan Bergerak	7-64
Rajah 7.15	Strategi Bagi Memperkukuhkan Semula Komuniti	7-68
Rajah 8.1	Taburan Kampung Berpotensi Menjalankan Aktiviti Pertanian	8-16
Rajah 8.2	Taburan Kampung Berpotensi Menjalankan Aktiviti Perikanan	8-17
Rajah 8.3	Taburan Kampung Berpotensi Menjalankan Aktiviti Penternakan	8-18
Rajah 8.4	Taburan Produk Pelancongan Eko dan Agro Di Kawasan Desa	8-21
Rajah 8.5	Taburan Produk Warisan Desa Berdasarkan Pewartaan Jabatan Warisan Negara	8-22
Rajah 8.6	Cadangan Koridor Warisan Desa Berdasarkan DPF Desa Negara	8-23
Rajah 8.7	Taburan Inap Desa	8-26
Rajah 9.1	Hubungan Jentera Penyelarasan Pelaksanaan Dasar dan Projek Kerajaan Peringkat Persekutuan, Negeri dan Daerah	9-05
Rajah 9.2	Taburan Kampung Berpotensi Dijadikan Sebagai Kampung Angkat	9-12

SENARAI SINGKATAN

1MET	Usahawan 1Malaysia / 1Malaysia <i>Entrepreneur</i>
AAIBE	Akaun Amanah Industri Bekalan Elektrik
AD	Alam Desa
ADS1M	Anugerah Desa Sejahtera 1 Malaysia
AHP	Proses Analisis Hierarki / <i>Analytical Hierarchy Process</i>
AID	Anugerah Industri Desa
AIM	Amanah Ikhtiar Malaysia
AKTA 645	Akta Warisan Kebangsaan 2005
B40	40% Isi Rumah Terendah
BALB	Program Bekalan Air Luar Bandar
BAP	Program Peningkatan Perniagaan / <i>Business Accelerator Programme</i>
BDC	Pusat Pembangunan Perniagaan / <i>Business Development Centre</i>
BELB	Bekalan Elektrik Luar Bandar
BEEP	Program Peningkatan Enterpris Bumiputera / <i>Bumiputera Enterprise Enhancement Programme</i>
CBNRM	Pengurusan Sumber Semula Jadi Berasaskan Komuniti / <i>Community Based Natural Resource Management</i>
CFS	<i>Central Forest Spine</i>
CHARMs	Sistem Ciri-ciri Desa Malaysia / <i>Characteristics of Rural Malaysia System</i>
CIDB	<i>Construction Industry Development Board</i>
CTC	Pusat Transformasi Komuniti / <i>Community Transformation Centre</i>
DAN	Dasar Agromakanan Negara
DD	Daya Desa
DEB	Dasar Ekonomi Baru
DOF	Jabatan Perikanan / <i>Department of Fisheries</i>
DPF	Dasar Perancangan Fizikal
DPN	Dasar Perbandaran Negara
EBB	Ejen Bank Berdaftar
ED	Ekonomi Desa
EPU	Unit Perancang Ekonomi / <i>Economic Planning Unit</i>
FAMA	Lembaga Pemasaran Pertanian Persekutuan / <i>Federal Agricultural Marketing Authority</i>
FELCRA	Lembaga Penyatuan dan Pemulihan Tanah Persekutuan / <i>Federal Land Consolidation and Rehabilitation Authority</i>
FELDA	Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan / <i>Federal Land Development Authority</i>

SENARAI SINGKATAN

FGD	Perbincangan Kumpulan Sasaran / <i>Focus Group Discussion</i>
FINAS	Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia
GAP	Amalan Pertanian Baik / <i>Good Agricultural Practices</i>
GBBS	Gerai Buah-Buahan Segar
GDW	Gerakan Desa Wawasan / Gerakan Daya Wawasan
GIS	Sistem Maklumat Geografi / <i>Geography Information System</i>
GEB	Galakan Eksport Bumiputera
GEC	<i>Global Environment Centre</i>
GLC	Syarikat Berkaitan Kerajaan / <i>Government Linked Company</i>
GMP	Amalan Pengilangan Baik / <i>Good Manufacturing Practice</i>
IAT	Industri Asas Tani
ICT	Teknologi Maklumat dan Komunikasi / <i>Information and Communications Technology</i>
INSKEN	Institut Keusahawanan Negara
IPP	Penjana Tenaga Bebas / <i>Independent Power Producer</i>
IPTA	Institut Pengajian Tinggi Awam
JALB	Program Jalan Luar Bandar
JAKOA	Jabatan Kemajuan Orang Asli
JKKK	Jawatankuasa Kemajuan dan Keselamatan Kampung
JKKR	Jawatankuasa Kemajuan dan Keselamatan Rancangan
JKKKP	Jawatankuasa Kemajuan dan Keselamatan Kampung Persekutuan
JKR	Jabatan Kerja Raya
JKTD	Jawatankuasa Kerja Tindakan Daerah
JMA	Agensi Meteorologi Jepun / <i>Japan Meteorology Agency</i>
JMM	Jabatan Meteorologi Malaysia
JPAM	Jabatan Pertahanan Awam Malaysia
JPBD	Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)
JPD	Jalan Perhubungan Desa
JPS	Jabatan Pengairan dan Saliran
JPSPN	Jabatan Pengurusan Sisa Pepejal Negara
KDNK	Keluaran Dalam Negeri Kasar
KEDA	Lembaga Kemajuan Wilayah Kedah
KEJORA	Lembaga Kemajuan Johor Tenggara
KEMAS	Jabatan Kemajuan Masyarakat
KESEDAR	Lembaga Kemajuan Kelantan Selatan / <i>South Kelantan Development Authority</i>

SENARAI SINGKATAN

KETENGAH	Lembaga Kemajuan Terengganu Tengah
KeTTHA	Kementerian Tenaga, Teknologi Hijau dan Air
KKLW	Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah
KOA	Kampung Orang Asli
KPKT	Kementerian Kesejahteraan Bandar, Perumahan dan Kerajaan Tempatan
KPPK	Kementerian Perusahaan Perladangan dan Komoditi
KPWKM	Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat
KSAS	Kawasan Sensitif Alam Sekitar
KTMB	Keretapi Tanah Melayu Berhad
LKW	Lembaga Kemajuan Wilayah
MAGIC	Pusat Inovasi dan Kreatif Global Malaysia / <i>Malaysian Global Innovation & Creativity Centre</i>
MARA	Majlis Amanah Rakyat
MARDI	Institut Penyelidikan dan Kemajuan Pertanian Malaysia / <i>Malaysia Agricultural Research and Development</i>
MARRIS	Sistem Maklumat Rekod-Rekod Jalan Raya Malaysia / <i>Malaysian Road Records Information System</i>
MCDM	Pembuat Keputusan Pelbagai Kriteria / <i>Multi-criteria Decision Making</i>
MNS	Persatuan Pencinta Alam Malaysia / <i>Malaysian Nature Society</i>
MurniNets	Jaringan Penunjuk-Penunjuk Bandar – Luar Bandar Malaysia / <i>Malaysian Urban Rural National Indicators Network On Sustainable Development</i>
NADMA	Agensi Pengurusan Bencana Malaysia / <i>National Disaster Management Agency</i>
NAHRIM	Institut Penyelidikan Hidraulik Kebangsaan / <i>National Hydraulic Research Institute of Malaysia</i>
NGDWQ	Garis Panduan Kebangsaan Untuk Kualiti Bekalan Air Minuman / <i>National Guidelines for Drinking Water Quality</i>
NGO	Badan Bukan Kerajaan / <i>Non-Government Organization</i>
OKU	Orang Kelainan Upaya
ORC	Pusat Rujukan Setempat / <i>One Stop Referral Centre</i>
PBEN	Pihak Berkuasa Elektrik Negeri
PBR	Program Bantuan Rumah
PBT	Pihak Berkuasa Tempatan
PD	Pengurusan Desa
PDK	Pemulihan Dalam Komuniti
PDRM	Polis Diraja Malaysia
PERHILITAN	Jabatan Perlindungan Hidupan Liar dan Taman Negara Semenanjung Malaysia

SENARAI SINGKATAN

PI1M	Pusat Internet 1Malaysia
PIPLB	Pelan Induk Pembangunan Luar Bandar
PKS	Perusahaan Kecil Sederhana
PKS	Pasukan Pemantau Kesihatan Sumber
PPD	Pusat Pertumbuhan Desa
PPK	Program Pemajuan Kawasan
PPS	Pemberian Perkhidmatan Sejangat
PSU	Pengurus Sistem Utama
PTG	Pejabat Tanah dan Galian
PTWC	Pusat Amaran Tsunami Pasifik / <i>Pacific Tsunami Warning Center</i>
R&D	Penyelidikan dan Pembangunan / <i>Research and Development</i>
R5	Desa Luar Bandar / <i>Rural</i>
R6	Desa Pedalaman / <i>Major / Mainly Rural</i>
RFN	Rancangan Fizikal Negara
RISDA	Pihak Berkuasa Kemajuan Pekebun Kecil Perusahaan Getah / <i>Rubber Industry Smallholders Development Authority</i>
RKK	Rancangan Kawasan Khas
RM	Rancangan Malaya
RMKe	Rancangan Malaysia Ke
RS	Rancangan Struktur
RTD	Rancangan Tempatan Daerah
RTC	Pusat Transformasi Luar Bandar / <i>Rural Transformation Centre</i>
RU	Desa Bandar / <i>Rural Urban</i>
SAATNM	Sistem Amaran Awal Tsunami Nasional Malaysia
SBST	Program Transformasi Bas Henti-Henti / <i>Stage Bus Services Transformation</i>
SD	Simbiotik Desa
SDGs	Matlamat Pembangunan Mampan / <i>Sustainable Development Goals</i>
SEAP	Panel Penasihat Pakar PKS Program / <i>SME Experts Advisory Panel</i>
SESB	Sabah Electricity Sdn Bhd
SKMM	Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia
SME	Perusahaan Kecil Sederhana / <i>Small Medium Enterprise</i>
SOP	Standard Prosedur Operasi / <i>Standard Operational Procedure</i>
SPAD	Suruhanjaya Pengangkutan Awam Darat
SPAN	Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara

SENARAI SINGKATAN

SPKPN	Sistem Profil Kampung Peringkat Nasional
SUPERB	Skim Usahawan Permulaan Bumiputera
TKPM	Taman Kekal Pengeluaran Makanan
TNB	Tenaga Nasional Berhad
TUBE	Tunas Usahawan Belia Bumiputera
U1	Perbandaran Utama / <i>Major Urban</i>
U2	Perbandaran Sekunder / <i>Secondary Urban</i>
UCB	Sempadan Pembendungan Bandar / <i>Urban Containment Boundary</i>
UGB	Sempadan Pertumbuhan Bandar / <i>Urban Growth Boundary</i>
UNESCO	Pertubuhan Pendidikan, Sains dan Kebudayaan Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu / <i>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</i>
UR	Bandar Desa / <i>Urban Rural</i>
USD	Dolar Amerika Syarikat / <i>United States Dollar</i>
UTC	Pusat Transformasi Bandar / <i>Urban Transformation Centre</i>
WAKOH	Warisan Kebangsaan Orang Hidup
WK	WiFi Komuniti
WP	Wilayah Persekutuan
WWF	Tabung Alam Malaysia / <i>World Wide Fund For Nature</i>
ZIA	Zon Industri Akuakultur